БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

СЕНТЯБРЬ
5
вторник
1939 он
№ 205 (2905)
Сэн 10 мунгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin eelzeetebişe IV Seessi

DOBTOLOLSOXOGYI TUXAI SOVEEDSKE-GERMAANSKA DOOGOVORIIJI RATIFIKAACALXA TUXAI

1939 ONOI AAVGUSTIIN 31-de, SSR SOJUUZAI VERXOOVNO SOVEEDEI ZASEDAANI DEERE NYXER MOOLOTOVOI XEHEN MEDEESEL

Nyxedyyd! Verxoovno Soveedei gurbadaxi Seessiiin bolhon saghaa xoişo ulasxoorondiin baidal hain teeşee xubilaagyi. Xarin, ulasxoorondiin baidal xadaa yşee byri xursa boloo.

Ene xursadahan baidaliiji zaisuulalgada zarim praviitelьstvonuudai xehen alxamuudanь, eeriingee ton dutamag baihaniiji xaruulaa. Edener xadaa rezylьtaadgyi baigaa. Ene xadaa Jevroopodo xabaadana. Zyyn Aazidaşji hain teeşee xubilalta boloogyi. Ürdanaixidaal adliaar, Japoon bolbol SSSR-te xarşa aaktnuudiiji xelgehee myn arsangyi baixiingaa xazuugaar, Xitadai gol gooroduudiiji ba territooriinь goritoi xubiiiji, eeriingee seregyydeer ezelenxei baina. Ende, baidal bolbol orşombaidaliiji saaşadanь xursadxalga teeşe xubilaa.

Germaani ba Soveed Sojuuz xojoroi xoorondo dainai bolxo ajuuliiji zaisuulhan, Germaani ba Soveed Sojuuzai xoorondo dobtololsoxogyin tuxai doogovor batalalga xadaa ene orşombaidalda ton jixe poloziiteiьno udxaşanartai baina. Ene doogovoroi udxaşanariiji xysed todorxoilon xaruulxiin tulada, hyylei haranuudai torşo soo Aangli ba Fraanciin tyleelegşedtei Moskvaada xegdehen xelselgenyyd deere togtoxo uşartai bolnob.

Jevroopodoxi agreesside esergyysen, xarilsan tuhalalsaxa paakt batalaxa tuxai aanglo-fraanko-soveedske xelselgenyyd bolbol yşee apreelь harada exilhen baigaa geze taanar medenet. Xeneiş medeheer, aangliin praviitelьstviin tyryyşiin duradxai jaabaş abtaşagyi baigaa. Tedener xadaa iime xelselgenyydei gol nyxeselnyydiiji toodoggyi—xarilsalgiin ba tegşe ujalgiin priincipyydiiji toodoggyi baigaa. Tiime baitaranь, soveed praviitelьstvo bolbol xelselgenhee arsaagyi ba eeriingee eelzeende, duradxalnuudaa oruulhan baina. Miil ende hajaxan, Soveed Sojuuz tuşaa xarşa xandalgahaa eeriingee politiikiin kyyrsiiji, tegşe ujalganuudai ysloovido SSSR-tei serьjoozno xelsee xelgede erid erjyylxenь Aangli ba Fraanciin praviitelьstvonuudta terxetei baihiijinь bide xaraada abdag baigaabdi. Teed, udaadaxi xelselgenyyd xadaa eehediigee xariuulaagyi.

Aanglo-fraanko-soveedske xelselgenyyd dyrben hariin torşo soo yrgelzelee. Ede xelselgenyyd xadaa xeden asuudalnuudiiji eliryylelgede tuhalaa. Gexiin xamta, tus xelselgenyyd bolbol ulasxoorondiin xeregyydte Soveed Sojuuztai serьjooznoor xelsexe xeregtei baina geze Aangli ba Fraanciin tyleelegşedte xaruulhan baina. Gebeş, ede xelselgenyyd dabagdaşagyi xaaltanuudtai dairaldaşoo. Uşar şaltagaaniinь xadaa doogovorot (paaktiin) projeektiin zarim „formyliroovkanuudtaşji“ bişe ba jamar-negen pyynktnyydteşji bişe. Xarin, uşaranь xadaa byri şuxala zyilnyydte baina.

Agreesside esergyy xarilsan tuhalalsaxa paakt xadaa, xerbee agreessorei dobtolgodo esergyy tusxaita vojeenne xemzeenyyd tuxai Aangli, Fraanca ba SSSR-ei xelseed baigaa haanь, batalagdaza le bolxo baigaa. Tiime deerehee, Moskvaada, tusxaita bolzoroi torşo soo, angliiiska ba francuuzska aarminuudai eelegşedtei gansal politiiçeske bişe, myn baha vojeenne xelselgenyyd xegdehen baina. Teed, vojeenne xelselgenyydhee jyns bytoogyi. Ene xelselgenyyd bolbol Aangli, Fraanca ba SSSR-ei xamtaraza garantiirovalaxa johotoi baihan, tere Poolьşo xadaa Soveed Sojuuzai zyghee ygtexe vojeenne tuhalamzahaa arsahan jabadaltai dairaldaşahan baina. Poolьşiin ene arsaltiiji dabazaşji şadagdaagyi. Tereenhee gadna, Aangli xadaa Poolьşiin ede arsaltiinь boliuulxiiji oroldonogyi, xarin, eneeniiji demzene geze xelselgenyyd xaruulaa. Agreessiiin bolood baigaa haa, Soveed Sojuuzai zyghee vojeenne tuhalamza ygexe xeregte poolьsko praviitelьstviin ba tereenei glaavna sojuuznigai iime pozii cotoi baixadanь, aanglo-soveedske xelselgenyydei hain yre ygexegyi baihaniinь eli baina. Eneenei hyyleer, aanglo-francuuzska xelselgenyyd bytexee bolioo geze bidende eli boloo hen.

Aangli ba Fraancatai xegdehen xelselgenyyd jyy xaruulaab?

Aanglo-fraanko-soveedske xelselgenyyd bolbol, Aangli ba Fraanciin poziiconь zutar zyrşeldeegeer nebterenxei geze xaruulaa.

Eehedee bodozo yzegtii.

Nege talahaa, Aangli ba Fraanca bolbol agreesside esergyy vojeenne tuhalamziiji Poolьşodo zoriuulza SSSR-hee erehen baina. SSSR bolbol, nygee talahaa, Aangli ba Fraanciin zyghee eeretee tusaxaita tuhalamza, abxa ysloovioor, eneende zybşeerexeer belen baigaa, teed yneexi le Aangli ba Fraanca xadaa SSSR-ei zyghee vojeenne tuhalamza abalgahaa erid arsahan Poolьşiiji sceene deere tabihan baina. SSSR-ei zyghee tuhalamza xeregtei bişe ba baadxahan jabadal geze erteenhee sonosxohoor baitaranь, xarilsan tuhalalsaxa tuxai xeereldeed yzegtiiişi.

Saaşanь. Nege talahaa, Aangli ba Fraanca bolbol SSSR-ei zyghee ygtexe tusxaita tuhalamzada andaldaan bolgon, agreesside esergyy vojeenne tuhalamziiji Soveed Sojuuzda garantiirovalahan baina. Nygee talahaa, tedener bolbol ene tuhalamziiji (fiikce) xuurmag bolgozo bolxo, tuhalamza ygelgehee bejee zaisuulxa ba SSSR-iiji agreessorei urda izoliaacalagdahan baidalda oruulxa, tiime formaalьna-jyridiiçeske barimta tedende olgoxo, dalda agreessi tuşaa xelelgeteigeer eehediingee tuhalamziiji tabihan bai a. „Xarilsan tuhalalsalgiin iime paaktiiji“, baga jixeerş haa, daldalagdahan xeteryylelgiin paakthaa ondoo bolgood turşagle. **(Zaal soo xydeleen bolno).**

Saaşadaa. Nege talahaa, Aangli ba Fraanca bolbol ene xeregte serьjooznoor xandaxiiji ba paakttai xolbootoi asuudalnuudiiji tyrgen şiidxexiiji SSSR-hee ereze, xarilsan tuhalalsalgiin paakt tuxai xelselge şuxala ba serьjoozno xereg baihaniiji temdeglehen baina. Nygee talahaa, tedener bolbol ene xeregiiji xysed naiduulgagyi xojordoxi zergiin xynyydte daalgaza, xelselgende ton serьjoozno bişeer ba ton aaliaar xandalgiiji eehedee gargahan baina. Aangli ba Fraanciin vojeenne miissinyyd bolbol todorxoi etigemzelelgyigeer ba jamar-negen vojeenne konveence batalaxa erxegyigeer Moskvaa jirehen baigaa geze xelexede xyrexe baina. **(Zaal soo xydeleen bolno).** Tereenhee baitagai, aagniiin vojeenne miissi bolbol oroidoo jamarş mandaadgyigeer Moskvaa jirehen **(bygediin enieeden)** ba xelseenei tahaldaxiin urdateexene, manai vojeenne miissiin ereiteer, eeriingee saarhan naiduulgiiji xaruulhan baina. Teed, enenь miil ton todorxoi bişe xaraakterai naiduulga, tiime xadaa, xysedbişe naiduulga baigaa. Aangli ba Fraanciin zyghee, xelselgenyydte serьjoozno bişeer xandalgiijinь xelseenei xeregiiji doromzoloxoor xaraalagdahan xyngen bodoloi naadanhaa ondoo bolgood turşagle.

SSSR-tei xegdehen xelselgenyydiiji tahalduulhan, Aangli ba Fraanciin poziciin dotoroi zyrşeldeenь iime baigaa.

Aangli ba Fraanciin poziicodoxi ede zyrşeldeenyydei yndehenіinь xaana geeşeb?

Tobşoor xelebel, iime baina. Nege talahaa, angliiiska ba francuuzska praviitelьstvonuud agreessihee aina, eneen deerehee Soveed Sojuuztai xarilsan tuhalalsaxa paakttai baixiiji xysene, jyyb gexede, ene xadaa tedeniiji eehediijinь şangadxana, ene xadaa Aangli ba Fraanciiji şangadxana. Gebeş, nygee talahaa, angliiiska ba francuuzska praviitelьstvonuud bolbol SSSR-tei xarilsan tuhalalsaxa serьjoozno paakt batalalga xadaa manai oroniiji şangadxaza bolxo, Soveed Sojuuziiji şangadxaza bolxo geze baha tybegşeene, jyyb gexede, ene xadaa tedenei poziicodo taaraxagyi baigaa. Tedenei ede tybegşeelgenyyd xadaa busad bodomzonuudhaanь deeşee baigaa geze mederexe xeregtei baina. Aangli ba Fraanciin zaabariaar jabahan, Poolьşiin poziiciiji egeel eneentei xolbuulan oilgozo bolxo baina.

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovorto oroxom.

SSSR ba Germaaniiin xoorondo dobtololsoxogyin tuxai doogovor batalaxa tuşaa şiidxeberi xadaa, deere zaagdahan dabagdaşagyi arsaldaanuud deerehee Aangli ba Fraancatai xegdehen vojeenne xelselgiin muxardalgada orohonoi hyylеer abtahan baina. Xarilsan tuhalalsaxa paakt batalalgada xaraalaxa barimta ygei baina geze ede xelselgenyydei xaruulhan deerehee, bidener bolbol Germaani ba SSSR-ei xoorondo seregei ajuuliiji zaisuulxa ba miiriiji xangaxa busad argabaidalnuud tuxai asuudaliiji urdaa tabingyi baixa argamnaigyi baigaa. Xerbee Aangli ba Fraanciin praviitelьstvonuud eneenii tooxiiji xyseegyi xadaa,—enenь tedenei xereg. Manai ujalga xadaa soveed aradai intereesyyd tuxai, Soveed Sociaiiis Respyybliikenyydei Sojuuzai intereesyyd tuxai bodoxo jabadal bolno. **(Udaan aplodismeentnyyd).** Tiixiin xamta, bidener bolbol SSSR-ei intereesyydenь busad oronuudai yndehen intereesyydtei taaraxa geze lab etigenebdi. **(Aplodismeentnyyd).**

Teed, ene xadaa xereg uşarai nege talanь geeşe.

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovoroi baixiin tulada, yşee ondoo negen uşarbai al bolxo johotoi baigaa. Germaaniiin gadaadiin poliitikodo, Soveed Sojuuztai xyrşe hain xarilsaa baiguulxa teeşe şiglyylegdehen erjeltiin bolxonь şuxala baigaa. Ene xojordoxi ysloovіiin bii baihan deerehee, SSSR-tei xarilsaagaa haizaruulxa teeşe eeriingee gadaadiin poliitikiiji xubilgaxa gehen germaanska praviitelьstviin xyselenь bidende eli bolhon deereheenь,—dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovor batalaxa barimta oldohon baina.

Hyylei 6 zii soo, zasagta nacionaalsocialiistnuudai orohonhoo xoişo, Germaani ba SSSR xojoroi xoorondoxi politiiçeske xarilsaan xursadahan baina geze bygedende eli. Politiiçeske sisteemenyydei ba mirovozreeninyydei ilgaatai baibaşji, soveed praviitelьstvo bolbol Germaanitai xeregei ba politiiçeske normaalьna xarilsaanuudiiji baiguulxiiji oroldodog baigaa geze bahai eli. Hyylei ziinyydte bolhon, ede xarilsaanuudai zarim momeentnyydte busaza xelehenei xereg ygei, edener xadaa, nyxed depytaaduud, xeleltegyi, taanarta hain eli baina. Xedexen hariin saad tee, XVIII partiiina sjeezd deere xelegdehen, manai gadaadiin politika tuxai tailbari tuşaa hanuulxa xeregt i baina.

Gadaadiin politikodoxi manai zorilgonuud tuxai xelexe zuuraa, nyxer Staalin bolbol busad oronuudtai manai xarilsaaji iigeze todorxoilohon baigaa:

„1. Miirei ba byxii oronuudtai xeregei xolboonuudiiji byxezyylxiin politikiiji myn xoişodoo jabuulxa;

2. Xaluuniiji busadai garaar udxan abza dadahan, dainai provokaatornuudaar manai oroniiji konfliiktde tatan oruulgaxagyi ba naribşalai hergiilgiiji saxixa“.

(Zaal soo xydeleen bolno).

Xaraxadatnai, ede viivoduud soogoo nyxer Staalin bolbol Soveed Sojuuz xadaa **busad** oronuudtai xeregei xolboonuudiiji byxezyylxiin tylee baina geze xelee hen. Gebeş, eneentei xamta, eeriingee intereesyydei tulada, manai oroniiji busad oronuudtai konfliiktnyydte oruulxiiji oroldon hededeg, dainai provokaatornuudta esergyy hanuulgiiji, nyxer Staalin xehen baina.

Soveed Ukrainiiji buliaaxa gehen germaanska „plaanuud“ tuşaa aanglo-francuuzska ba xoito-amerikaanska preesseer bodxoogdohon şuujaaji eliryylen butasoxixo zuuraa, nyxer Staalin iigeze xelee hen:

„Ene hezegtei şuujaanь xadaa Germaaniiiji esergyysyylen Soveed Sojuuzai uur suxaliiji bodxoxo, atmosfeeriiji xoroto baiigaxa ba xaragdaza baigaa yndehebarimtagyigeer Germaanitai konfliikt provociirovalaxa zorilgotoi baihanda adlibaixa jym“.

Germaani ba Soveed Sojuuz xojoriiji doxonuudaaranь tulalduulxiiji oroldodog, baruun-jevropeiske politiiguudai aaşiiji eliryylze, nyxer Staalin bolbol ton tooçko oruunь soxihon baina aabza.

Antifaşiis yproşoonno agitaacada hamaaraad, manai daisadai ene provokaatorska xydelmeri tuxai martahan zarim hoxor xynyyd manai orondo baihan jym geze mederexe xeregtei baina. Ene uşariiji xaraada abza, nyxer Staalin bolbol Germaani ba SSSR xojoroi xoorondo xarşabişe, xyrşe hain xarilsaanai bolzo bolxo baihan tuxai asuudal yşee tiixede tabihan baina.

Nyxer Staalinai ede medyylgenyydiiji Germaanida jyre zyb oilgohon ba eneenhee bodoto viivoduudiiji xehen baina geze mynee xaragdana. **(Enieeden).**

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovor batalalga bolbol nyxer Staalinai istoriiçeska uridşalanxaraigiin gaixamşag zyb baihiijinь gerşelene. **(Nyxer Staaliniiji xyndelhen nerjeme ovaaca).**

Ene ziiei xabar, germaanska praviitelьstvo bolbol xudaldaanai-krediitne xelseenyydii hergeexiiji duradxahan baigaa Ene xelseen udaaşgyi hergeegdehen baina. Beje bejedee xarilsan buulta xexe zergeer xelseegee dyyrgeze şadahan bainabdi. Xeneiş medeheer, ene xelseen aavgustiin 19-de batalagdahan baigaa.

Ene xadaa mynee baigşa praviitelьstviinь yjede Germaanitai xegdehen xudaldaanai-krediitne tyryyşiin xelseen bişe. Gebeş, iime aşagtai ekonomiiçeska xelseen Aanglitaişji, Fraancataişji, myn jamar-negen ondooş orontoi xegdeegyi baihan tuxai xeleltegyi, ene xelseen xadaa 1935 onoi xelseenhee gadna, myn busad byxii xelseenyydhee hain talaaraa ilgaatai baina.

Ene xelseen xadaa eeriingee krediitne ysloovinuudaar (doloonziiei krediid) bidende aşagtai, ene xadaa bidende xereglegdexe goritoi toonoi oboruudovaninuudiiji nemeze zaxixa argabaidaliiji bidende olgono. Ene xelseenei johoor, SSSR bolbol eeriingee ylyy boro bodolnuudiiji, promiişlennostьdonь zoriuulan, Germaanida xudaldalgiiji xangana, ene xadaa SSSR-ei intereeste xysed taarana. Iime aşagtai ekonomiiçeska xelseenhee bide jyynde arsaxa geeşe biibdi? Iime aşagtai ekonomiiçeska xelseen xa daa tereniiji busad oronuudtai Soveed Sojuuzai xexe jabadaliiji xysedeggyişyydei tuhada geeşe gy? Gexetei xamta, Germaanitai batalahan xudaldaanai-krediitne xelseen bolbol Soveed Sojuuzai aradai azaxiin intereesyydte ba oborooniin intereesyydte xysed taarana. Iime xelseen bolbol, „busad oronuudtai xeregei xolboonuudiiji byxezyylxe“ şuxala baina gehen nyxer Staalinai zaabariiiji haişaahan, manai paartiiin XVIII sjeezdiin togtoolnuudtai xysed taaraxa baina.

Myn politiiçeske xarilsaagaa haizaruulxa xyseltei baihanaa germaanska praviitelьstviin xaruulxadanь, eneenhee arsaxa barimta xadaa soveed praviitelьstvodo baigaagyi. Tiixede, dobtololsoxogyin tuxai doogovor batalaxa tuşaa asuudal garhan baina.

Soveed Sojuuz ba Germaani xororoi xoorondoxi politiiçeske xarilsaanuudai haizarahan ton jyriin şaltagaanuudiiji oilgoogyi goolosuud mynee duuldana.

Zişeelxede, genen janzaar iigeze asuunad: Soveed Sojuuz xadaa faşiis tiipiin gyrentei politiiçeske xarilsaagaa haizaruulxa gexedee jaagaa geeşeb? Ene xadaa bolzo şadaxa jyyme geeşe gy? Iigeze asuuxadaa, busa oronoi dotoroi baidalda manai xabaadaxa jabadal bişe, xarin xojor gyrenyydei xoorondoxi gadaadiin xarilsaan tuxai yge garza baina geeşe geze tedener martana. Bidener xadaa busa oronoi dotoroi xeregte xabaaralsaxagyi poziico deere bainabdi, tereşelen, eehediingee dotoroi xeregte xeniişji xabaaruulxagyin tylee baihiimnai martanad. Paartiiin XVIII sjeezd deere, gadaadiin politikiin şuxala priincip tuxai nyxer Staalinai iigeze xelehenіiji baha martanad:

„Bidener bolbol byxii oronuudtai xeregei xolboonuudiiji byxezyylxiin ba miirei tylee bainabdi, ede oronuud xadaa Soveed Sojuuztai iimel xarilsaanda baigaa xadanь, manai oronoi intereesyydiiji ebdexiiji tedenei hedeegyi xadanь, enei poziico deeree bainabdi, baixaşjibdi“.

Ede ygenyydei udxanь ton eli: soveedbişe oronuud xadaa Soveed Sojuuz tuşaa bahai iime poziico bariaad baigaa xadanь, tedener bygedentei ebtei xyrşe xarilsaatai baixiiji Soveed Sojuuz xysene.

Soveedbişe oronuud tuşaa eeriingee gadaadiin politikodo, bidener bolbol soveed gyren ba kapitaliis oronuudai miirne baixa tuxai leeninske medeeze priincipiin baaza deere baina ba baixaş bainabdi. Ene priincip bodoto baidal deere xaişan geze jabuulagdahiijinь ton olon tooto zişeenyyd deere xaruulza bolxo baigaa. Tiigebeş, xedexen zişeenyydeer xizaarlaxam. Zişeelxede, bidener bolbol 1933 onhoo xoişo neiteraliteedei ba dobtololsoxogyin tuxaida faşiis Itaalitai doogovortoi bainabdi, teed doogovorto esergyy xelexe bodol mynee xyrter xeneiş tolgoido oroogyi. Eneşji oilgostoi. Iime doogovor xadaa SSSR-ei intereesyydte taraaxa baina, tiimehee, SSSR ba kapitaliis oronuudai miirne azahuuxa, manai principteşji taarana. Bidende, dobtololsoxogyin tuxai doogovor baha Poolьşotoi ba busad oronuudtai bii, ede oro nuudai xaxadfaşiis stroinь xendeşji eli. Ede doogovornuud xadaa jamarş hezeglelte gargaagyi. Busad zarim, faşiisbişe oronuudtai, zişeelxede, yneexi Aanglitai, iime doodovor bidende ygei geze hanuulxada, magad, demii bişe xa. Gebeş, ene xadaa—manai gemeer bişe.

1926 onhoo exileed Germaanitai xarilsadag, manai politiiçeske xarilsaanai yndehe huuri xadaa mynee baigşa germaanska praviitelьstvaar 1933 ondo urtadxagdahan, neiteraliteed tuxai doogovor bolno. Neiteraliteed tuxai ene doogovor myneeşji xysendee baina.

Soveed praviitelьstvo bolbol Germaanitai politiiçeske xarilsaagaa haizaruulxa tuşaa saaşadaa uragşaa alxam xexiiji urdanьşji bolomoorto toolodog baigaa, teed orşombaidal xadaa eneenei bolzo şadalgiinь egeel mynee toxioolduulhan baina. Ynendee, mynee xadaa anglo-fraanko-soveedske xelselgenyydte xelsegdehendel adli, tiime xarilsan tuhalalsaxa paakt tuxai bişe, xarin gansal dobtololsoxogyin doogovor tuxai mynee xelegdene. Tiibe jaabaşji, myneenei ysloovinuudta soveedske-germaanska doogovoroi ulasxoorondiin udxaşanariiji segnexenь berxetei.

Egeel iimehee, bidener bolbol Germaaniiin gadaada xeregyydei miniistr gospodiin fon-Ribbentroopiin, Moskvaada jirelgede poloziiteiьnoor xandahan bainabdi.

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovoroi batalagdahan yder, 1939 onoi aavgustiin 23 xadaa jixe istoriiçeska udxaşanartai yder geze tooloxo xeregtei. SSSR ba Germaaniiin xoorondoxi dobtololsoxogyin tuxai doogovor bolbol Jevroopiin, gansal Jevroopiinş bişe, istoorido erjeltiin pyynkt bolno.

Ysegelder xada, Germaaniiin faşiistnuud bolbol SSSR tuşaa bidende xarşa gadaadiin politikiiji jabuulza baihan baina. Yşee ysegelder baixada, gadaadiingaa xarilsaanda bidener daisad baigaabdi. Teed, myneeder orşombaidal xubilaa, bidener daisad baixaa bolibobdi. Gadaadiin xarilsaandaxi politiiçeske iskyysstvo xadaa eeriingee orondo esergyy daisadai toonuudiiji olon bolgoxiin tulada bişe. Xarin, ende, politiiçeske iskyysstvo xadaa tiime daisadai tooji ysoodxexiin tulada ba ysegelder daisad baihan aad, mynee xoorondoo miirne xarilsaatai, ebtei xyrşener bolxiinь tulada baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Manai oron ba Germaaniiin xoorondoxi xarşa jabadal ba dainuud bolbol ede oronuudai tuhada bişe, xarin xoro xyrgehen baina geze istoori xaruulaa. 1914-1918 onuudai dainhaa Rossii ba Germaani xojor jixe gemteze xoxidozo garhan jym. **(Goolos: „zyb“).** Tiimehee, Soveed Sojuuzai ba Germaaniiin araduudai intereesyyd xadaa xoorondoo xarşalaldaxa zam deere bişe. Xarin, Soveed Sojuuzai ba Germaaniiin araduud xadaa beje bejetejee miirne xarilsaatai baixa jabadaliiji xereglene. Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovor xadaa Germaani ba SSSR-ei xoorondoxi xarşa jabadalda eses tabina, ene xadaa xojor oronoi intereesyydte baina. Yzelnyyd ba politiiçeske sisteemenyyddexi ilgaanuud bolbol, SSSR ba busad soveedbişe, kapitaliis oronuudai politiiçeske hain xarilsalgada haad xedeggyideel adliaar, ede xojor oronuudai xoorondo politiiçeske hain xarilsaa baiguulxa jabadalda haad bolxo johogyi ba bolxoşjigyi baina. Germaani ba SSSR-ei daisad bolbol ede oronuudai araduudai xoorondo xarşalaldaa bii bolgoxiiji, tereeniiji xeergexiiji oroldozo le bolxo baina. Bidener bolbol SSSR ba Germaaniiin araduudai xani barisaagai tylee ba Soveed Sojuuzai araduud ba Germaaniiin araduudai xani barisaagai xygzexiin ba badarxiin tylee baihan ba baizaş bainabdi. **(Nerjeme, udaan aplodimeentnyyd).**

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovoroi gol udxaşanaranь jyyb gexede, Jevroopiin xojor ton jixe gyrenyyd xadaa xoorondoxi xarşa xarilsaandaa eses tabixiin, dainai ajuuliiji zaisuulxiin ba xoorondoo ebtei baixiin tuxai xelsehen baina. Tiixedee, Jevroopodo bolzo magad vojeenne tulaldaanai pooli uitarana. Xerbee Jevroopodoxi vojeene tulaldaan zaisuulagdaza şadagdaaşgyi haa, ede vojeenne jabuulganuudai masştaabanь mynee xizaarlagdaxa baina. Jevroopodo bygedeniitiin daiji yysxegşed, miirteduratain bag doro byxejevropeiske seregei tyimer şataaxiiji xysegşed xadaa iime baidalda duragyi baiza magad.

(Yrgelzelelenь xojordoxi niuurta).

SSSR-ei Verxoovno Soveedei, negedegeer zarlalgiin eelzeetebişe dyrbedexi Seessi

Nyxer Moolotovoi xehen medeesel

(Exinь negedexi niuurta)

Soveedske-germaanska doogovor bolbol aanglo-fraancuuzska ba amerikaanska preessiin olontooto dobtololgodo oroo. „Өөriingөө" nacionaalьna kapitalizmda alba xedeg ba xen tereende jixiiji tyleneb, tede gospodaanuudta alba xedeg zarim „socialiis"gazeedyyd ene talaar jixete oroldono. **(Zaal soo enieeden).** Iime gospodaanuudhaa bodoto yneniiji xylieexe argagyinь oilgostoi.

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovor batalalga xadaa xariisan tuhalaisaxa paakt tuxai Aanglii ba Fraancatai xelsee xelgede haad bolhon baina geze xudal yge taraaxiiji hedened. Ene xudal xuurmag ygenyyd xadaa nyxer Voroşiilovoi xehen xөөreldөөn (intervьjyy) soo eliryylen xelegdee. Ynendөө xadaa, xeneiş medeheer, uşar xeregenь ton ondoo jym. Soveed Sojuuz bolbol Fraanca ba Aanglitai xelselgiin dabagdaşagyi arsaldaanuud deere togtoşohon ba aanglo-francuuzska udaridaxii kryygyydyydei gemeer ene xelselgiin yregyi dyyrehen uşarbaidai deerehee, dobtololsoxogyin tuxai paaktiiji Germaanitai batalhan baina.

Xerbee xelsee batalagşa nege talanь dainda oruulagdaad baixadanь,tereeniiji dobtologşo tala geze kvalificiirovalaxa gadaada şaltag ygexөөr baigaa haanь, ene doogovor denonsiirovalagdaxa gehen pyynkt doogovor soo ygei baina geze, xeterxedee, bideniiji gemnexe'de xyredeg bainad. Gebeş, 1934 ondo batalagdahan ba Poolьşiin duragyi baitaranь 1939 ondo Germaaniaar annyliirovalagdahan, dobtololsoxogyin tuxai poolьsko-germaanska doogovor soosji, xedexen hariin saad tee batalagdahan, dobtololsoxogyin tuxai aanglo-germaanska deklaraaca sooşji iime pyynkt, iime xeleige (ogovoorko) ygei baihiijinь martanad, Poolьşo ba Aangliiin iimeer batalaad baixada, SSSR jyynde xexe ygei jym geze asuugdana?

Eseste, doogovor soo bişegdegşehee jixiiji, tereen soo unşaxaa xysegşed bii **(Enieeden).** Eneenei tulada doogovorto etigexegyi jabadaliiji zarim-negen oronuudta bii bolgoxiin tulada eldeb tyrelei tuxailbarinuud ba demii hanalnuudiiji taraadag baina. Gebeş, ede bygede bolbol Soveed Sojuuz ba Germaani xojoroi xoorondo dain seregiiji provociirovalaxiiji hededeg ba tedeenei daisadanь baihanaa yşөө byri өөhediigөө eliryylhen, doogovoroi daisadai gansal etigeigyi xysegyidelge tuxai xelene.

Ede byxiide, bidener bolbol xaluuniiji busadai garaar udxan abxiiji hededeg, dainai provokaatornuud tuşaa tusagaar hergeg baixa şuxala gehen nyxer Staalinai zaabariiin zyb baihanai şine batalalgiiji xaranabdi. SSSR ba Germaanai xojoroi xoorondiin xarşal jabadaliiji өөriin tuhada xereglegşed ba Germaani SSSR xojoroi xoorondoxi xyrşe hain xandalgada ba miirte duragyişyyd, tede bygeden tuşaa hergeg baixa johotoibdi.

Ene liniiiji buzagai imperialiistnuudai jabuuldaganь, bidende oilgostoi. Hyylei yjede Fraanca ba Aangliiin socialiis paartinuudai zarim liidernyyd xadaa ene xeregte tusagaar oroldolgoor ilgarahan baina gehen faaktnuudai xazuugaaranь alad garza bolxogyi baina. Ede gospodaanar xadaa ynexөөrөөşji, jixeer şuujaa şurxiraa tataa. **(Enieeden).** Ede xynyyd bolbol SSSR xadaa Germaanida esergyysen, Aangliiin tala tee dainda zaabol oroxo hen geze erene. Dain seregei ede buzar hyzerөөgşed galzuuraagyi jyyma gy? **(Enieeden).** Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovoroi udxiiji ede gospodaanarai oilgoxonь iime berxetei geeşe gy, ene doogovoroi johoor SSSR xadaa Germaanida esergyysen Aangliiinş talada baixagyi, Aangliida esergyysen Germaaninş talada baixagyi, dainda oroxo ujalgagyi xajam? SSSR bolbol, SSSR-ei araduudai intereesyydte, gansal ede intereesyydte zoriuulan, өөriingөө samostojaatelьna poliitiko jabuulna, jabuulxaşji baina geze oilgoxonь berxetei aal? **Udaan aplodismeentnyyd.** Xerbee ede gospodaanuudta iime barigdaşagyi dailaldaxa xyselei baigaa haanь, Soveed Sojuuzgyigөөr, dailaldaad yzeg. **(Enieeden aplodismeentnyyd).** Ede, jyyn dailaldaaşad geeşeb geze bide xaraxa hemdi. **(Enieeden, aplodismeentnyyd).**

Tedener xadaa Jevroopodo dain seregiiji yysxegşedte adli, miirei tiimel daisad myn baihanь, manda, byxii Soveed aradta xaragdaza baina. Xen tiime şine aguujixe şuhadxaralgiiji, araduudai şine alaisaaji xyseneb, gansai tedener xadaa Soveed Sojuuz ba Germaaniiiji doxonuudaaranь soxilduulxiiji xysene, gansai tedener xadaa SSSR ba Germaaniiin araduudai xoorondo xyrşe johonoi xariisaanai hergexe exilelgiinь ebdexiiji xysene.

Soveed Sojuuz bolbol Soveed Sojuuz ba Germaaniiin araduudai xoorondoxi miir xadaa byxii araduudai intereesyydte, bygedeniiiiin miirei intereesyydte taarana gehen etigelteigeer, Germaanitai doogovor batalaa. Miirei taliiji ynexөөr barigşa byxen eneende etigexe baina.

Ene doogovor bolbol Soveed Sojuuzai azalşadai yndehen intereesyydte taarana, ede intereesyydiiji xamagaalalgada manai heremziiji huladxazaşji şadaxagyi baina. Ene doogovor bolbol manai reaalьna xysenyydte, SSSR-te esergyy jamarş agreessiiin boloo haanь manai belen baihan jabadalda bataar naidaxa uşaraar byxelegdexe. **(Nerjeme aplodismeentnyyd).**

Yregyigөөr dyyrehen aanglofraanko-soveedske xelseendei adliaar, ene doogovor bolbol, ulasxoorondiin xariisaanai şuxala asuudalnuudiiji—tiihee tiiteree Zyyn Jevroopiin asuudalnuudiiji—Soveed Sojuuzai aktiivna xabaadalgagyigөөr şiidx eze mynөө bolxogyi, alibyxiide Soveed Sojuuziiji zailan garxa gedeg ba ene metiin asuudalnuudiiji Soveed Sojuuzhaa daldaar şiidxexe gedeg jabadal xosoron xymeriigөөr dyyrexe johotoi geze xaruulna.

Dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovor bolbol Jevroopiin xygzeltede erjeltiin bolhoniiji, Jevroopiin xojor ton jixe gyrenyydei xoorondoxi xariisaanai haizaraxa teeşe erjelte bolhoniiji xaruulna. Ene doogovor bolbol, Germaanitai dainai bolzo bolxo ajuuliiji gansal zaisuulna bişe, Jevroopodo bolzo magad vojeenne tulaldaanai pooliiiji gancal uitaruulna bişe, tiixeleeree, bygedeniiiiin miirei xeregte gansal alba xene bişe —ene xadaa xysenyydei urgaxa, manai pozliconuudai byxezexe, ulasxoorondiin xygzeltede Soveed Sojuuzai vliiaaniiin saaşadaa urgaxa şine arganuudiiji bidende xangaxa johotoi.

Doogovoroi tus tus pyynktnyyd deere ende togtozo xelehenei xereg ygei baina. Doogovor xadaa SSSR-te ton şuxala politiiçeske dokymeentnyydei negen bolzo, taanarai haişaaliiji oloxo baina geze etigexe barimta xadaa Sovnarkoomdo bii. **(Aplodismeentnyyd).**

Aradai Komissaarnarai Soveed bolbol dobtololsoxogyin tuxai soveedske-germaanska doogovoriiji Verxoovno Soveedei yzemzede oruulza, teereeniiji ratificiirovalxiiji duradxana. **(Nerjeme udaan aplodismeentnyyd. Bygede bodono).**

Norveezske praviitelьstviin oboroonno xemzeejabuulganuud

Osloo, sentiaabriiin 2. Norveezske telegraafna aagenstviin medeesehenei johoor, Norveegide çastiiçna mobilizaaca sonosxogdohon baina. Floodto mobilizaacalga xegdebe, erjedexi oboroono jixeer şangadxagdaba.

(TASS).

XURIAALGA, SOXILGO BA NAMARAI TARILGIIJI ZYBөөR ZOXILDUULXA

Yderhөө yderte azalai bytөөse urgana

Kabaanska, sentiaabrь 2. (Telefoonoor abtaba). Xandaliinske selьsoveedei, Kaganooviçiin neremzete kolxoozoi tariaa xuriaalgiin brigaada deere 20 garan staxaanovcuud-udaarniguud bii. Tedenei dunda staxaanovec Kyzmiin Cebeg gegşe aavgustiin 28-da 90 buxal, 29-de 100 buxal boohon ba sentiaabriiin 1-nei yder 150-ji boohon baina. Ene xadaa aimag soo rekoordno huuri ezelne.

Myn, boolgoşod nyx. Barxalioova D., Xaaxalova R., Xusaajeva C. ba busad xadaa yder byri 85-90 buxal boonod.

Tus kolxoozoi maşiniist nyxer Texeenov Vladiimir gegşe ydereigөө noormiiji 120-130 proceent xyrter yder byri dyyrgene.

Kolxoozoi brigaadanuudai dunda politiiçeske-maassova xydelmeri ton hainaar tabigdanxai. Tariaa xuriaalgiin exilhenhee xoişo 2 daxin xaniin gazeed garhan ba „Buriaad-Mongol ASSR-ei aimagai, gorodskoi, gooroduuddaxi raioonno, xoşuunai, somonoi, seelьske ba posioologoi azalşadai depytaaduudai soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiin" projeekt, dobtololsoxogyin tuxai Soveedske-Germaanska doogovor ba ulasxoorondiin baidal tuxai ba busad asuudalnuudaar, agitaator nyxer Texeenov xadaa kolxoozniguudta eli todoor xelen tanilsuuldag baina.

G. Bazaanov.

Хуряалга ба сохилгын хоорондо таһалдалтай

Петропавловка. Зэдын аймаг болбол энэ жилдэ 29.333 гектар ороохото культурануудые хуряажа абаха ёһотой. Угаа ехэ политическэ удхашанартай энэ кампанида—таряа хуряалгын массова хүдэлмэридэ, тус аймагай колхозууд болбол августын 15-най үдэрһөө эхилжэ орохон байна.

Тэрээнһээ хойшо хахад һарахаа дээшэ үнгэрөө. Һүүлэй мэдээгээр, аймаг доторонь 14.703 гектар хадагдажа, планиинь 50% дүүргэгдэһэн байна. Энэ хадаа тус аймагта таряанай хуряалгын тон һула темптэйгээр ябажа байһыень гэршэлнэ.

Таряанай хуряалга дээрэ, колхознигуудай хүсые большевистскээр эмхидхэжэ шадаһан сельсоведүүд, колхозууд болбол таряа хуряалгые дүүргэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Торийн сомон (түрүүлэгшэнь нүх. Цыренов), Саган-Үһанай (түрүүлэгшэнь нүх. Побоков), Алцагай (Дунаев) сельсоведүүд таряа хуряалгын хүдэлмэриие богонихон болзор соо, эрхим һайн шанартайгаар дүүргэжэ, таряа сохилгые тон эмхитэйгээр ябуулжа байна. Мүн тэрэшэлэн, Наранай сельсоведэй, Ворошиловой нэрэмжэтэ ба Дэрэстэйн сомоной „Красна Октябрь" (түрүүлэгшэнь нүх. Цыденов) ба бусад олон түрүү колхозууд таряагаа хуряажа дүүргээд, сохилгоо ябуулжа байна.

Тиихэтэй хамта, зарим нэгэн сельсоведүүд ба колхозуудай хүтэлбэриилэгшэд хадаа „таряан хүсэд эдеэлээгүй" гэһэн „ногоон настроени" гаргажа, үнэндөө, таряа хуряалгые таһалдуулхын аюулда хүргэжэ байна гэхэдэ алдуу болхогүй. Жэшээнь, Баянай сельсовет—20%, Жэлтурын—34%, Боргойн—36% г. м. дүүргэбэ. Баянай сельсоведэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Аксенов) болбол 676 га таряанайгаа 112 гектарыень хуряажа 16,5%, Гэгээтэйн сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ (Цыбиков)—29,4, Доодо-Бургалтайн, Карл Марксай нэрэмжэтэ (Раднаев)—31,9, Боргойн сомоной, Кагановичиин (Дабаев) — 31% гэхэ мэтээр дүүргэһэншье һаа, „таряамнай ногоон, хуряажа болхогүй" гэлсэжэ һуулсадаг байна. Иимэ ябадал „Улаан Учетуй" колхоздошье үзэгдэнэ.

Энээнтэй хамта тэмдэглэхэдэ, Учетуйн ба Сагаан-Үһанай МТС-ууд болбол комбайнануудаа, тракторнуудаа горючаар ба тоһодолгын материалнуудаар саг дээрэнь хангаагүй дээрэһээнь, олонхи колхозуудтань хуряалгын ба сохилгын хүдэлмэри гээгдэлтэй ба комбайнаар хуряалгын план ороидоо 15-20% болгогдожо байһан фактнууд олон бии.

Ушар иимын тула, „ногоон" үзэлые бутасохижо, хүдэлмэриин ба машина, комбайнануудай хүсые зүбөөр эмхидхэжэ, таряа хуряалгые ойрын үдэртэ дүүргэхэ, хуряалга ба сохилгын хоорондо таһалдал гаргахагүй ёһотой.

Ц. Жимбеев.

TYRYYŞYYLEI YYSXEL

Muxar-Şiberei aimagai, Oktiaabriiin selьsoveedei „Ulaan-Tujaa" kolxoozoi kolxoozniguud ba tus kolxoozoi dergedexi komsomoolьsko organizaaciin çleengyyd bolbol ene zilei tariaa xuriaalgiin kampaaniiiji yngeregşe zileixihee ton emxiteigeer ba ynder şanartaigaar yngergeze baina. Zişeelxede, xeden zilei torşo soo traktoriistkaar xydelmeriihen, komsomoolka Janzama Çimiitova gegşe ene zilei tariaa ujalga deere xydelmeriixedөө, azalai ynder bytөөsiiji xaruulna. Nyxer Çimiitova bolbol ydertөө 35-40 buxal tariaa ujaxa noormotoi aad, yder byri 80-95 buxal ujaxahaa gadna, busadşji xydelmerinyydte jabaxadaa yiledberiingөө noormiiji sag yrgelze 200—250 proceent dyyrgedeg jym.

Nyxer Çimiitova bolbol kolxoozno pooli deere azalai ynder bytөөsiin tylөө temeselei yysxegşe myn. Hajaxan komsomoolьsko suglaan deeree, tere xadaa yder byri 100 buxal xyrter tariaa booxiiji uriaalza, komsomoolka Daşiijevaada xandahan ba byxii kolxoozniguudiiji tedenei zişeegeer staxaanovska xydelөөniiji ulam yrgeneөr delgeryylxiijinь uriaalhan baina. Staxaanovka—komsomoolka Çimiitova bolbol 1940 ondo, xydөө azaxiin Byxesojuuzna viistavkiin xyndete xabaadagşanь myn.

Gadna, tyryy komsomoolьcuud—kolxoozniguudai yysxeleer, komsomoolьcuud C. Şagziijeva, D. Sangaajeva, Dambaajeva, kolxoozniguud Ç. Daşiijeva, K. Cebektaarova gegşed noormojoo 150-200 proceent xyrter dyyrgene.

Zygөөr, kolxoozoi pravleeni xadaa staxaanovcuudai zergeeleeni nyydiiji oloşoruulxiin ba urmaşuulxiin tula şuxala xemzeenyydiiji abnagyi.

Z. Zambalai.

TARIAA XURIAALGA DYYRBE

Tynxen, sentiaabrь 3. (Telefoonoor abtaba). Sagaan-Nuurai somonoi, „17-daxi partsjeezd" kolxooz xadaa aavgustiin 27-noi yder, aimag soogoo egeel tyryyn ba hain şanartaigaar tariaa xuriaalgiiji dyyrgehen baina.

Ene kolxoozoi polevoodçesko brigaadada xydelmeriideg boolgoşod xadaa xuriaalgiin yjede noormojoo yder byri ylyylen dyyrgeze jabaa. Zişeenь, nyx. Baatorova gegşe yderei 60 buxal booxo noormotoi aad, 115-ji, Cereenova 100-ji, Dembeerov D.—90 buxal xyrter dyyrgedeg hen.

Maşiniist nyx. Ozgoonov gegşe yderei 6 gektaar tariaa xadaxa aad, 9 gektaar hain şanartaigaar xadadag baigaa.

L. P. YSOOLЬCEV.

ULAAN TUGTA KOLXOOZ

Muxar-Şiber, sentiaabrь, 3. (Telefoonoor abtaba). Sutain somonoi, Kaliininai neremzete kolxooz tariaa xuriaalgiin xydelmerinyydiiji emxiteigeer ba ynder şanartaigaar xuriaaza baihan ba byxii aimag soogoo ene xydelmeriiin talaar tyryy jabaza baihan deerehee, aimgyisedkoomoi ba BKP(b)-ein aikoomoi damzuulgiin ulaan tug abhan baina.

Myn, damzuulgiin ulaan tugiiji abxiin tylөө aimagai tyryy kolxoozuud — Sagaan-Şuluutai somonoi, Staalinai neremzete bii, Şaraldain somonoi, Voroşiilovoi neremzete kolxoozuud ton eşemteigeer temesene.

D. BALDANAI.

TON AALIN TEEMPE

Selengiin aimagai, Gelьberiiin somonoi, „Olzon Tujaa" kolxooz xadaa jyrenxiidөө aavgustiin 13-nai yder tariaa xuriaalgiiji exilhen baina. Xuriaalgada 7 zaatkanuud jabana, gebeş 11 yderei torşo soo arai geze oroidoo 62,5 gektaar tariaalangai gazarta xuriaalga xeze dyyrgehen baixa jym.

Iimehee, tus kolxoozoi pravleeni bolbol ene gutamşaa geegdelee darii usadxaxiin tu xuriaalgiin teempiiji erid xu dadxaxa şuxala.

Er. Xandazaapov.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Poolьsko-germaanska xile deerexi vojeenne jabuulganuud tuxai Reiter aagenstviin medeesel

Loondon, sentiaabriiin 1. Varşaavahaa, Reiter aagenstviin medeesehenei johoor, ysegelder 41 germaanska samolioooduud xadaa Varşaaviin zyyn tala deegyyr niidehen baina. Bombardiroovşçiguud xadaa zeniitne artilleeriiin galaar ugtagdahan ba tedeniiji, deegyyr niidexiijinь baalahan baina. Dooguur niideze jabahan nege bombardiroovşçig xadaa darii pikiirovelhen ba teherelgiin ton jixe xysetei 6 boombonuudiiji ba xeden zazigaatelьna boombonuudiiji xajahan baina.

(TASS).

Poolьşodoxi vojeenne polozeeni

Varşaava, sentiaabriiin 2. Poolьşiin prezideent bolbol sentiaabriiin 1-de, poolьsko gyrenei byxii territoori deere vojeenne polozeeniiiji sonosxohon baina.

(TASS).

Varşaavada agaarai trevoogonuud

Varşaava, sentiaabriiin 2. Sentiaabriiin 2-oi ygloegyyrhee exileed, Varşaavada agaarai 4 trevoogonuud bolbo. Negedexi trevoogo xadaa 5 çaas 50 minuutada, xojordoxinь—6 çaas 30 minuutada, gurbadaxinь—7 çaas 50 minuutada, dyrbedexinь—yderei 2 çaasta, enenь yderei 5 çaas xyrter yrgelzelbe.

(TASS).

Riidz-Smiiglii—poolьsko aarmiiin verxoovno glaavnokomaandovalagşa

Varşaava, sentiaabriiin 3. Poolьşiin prezideent bolbol ysegelder maarşal Riidz-Smiigliiji, poolьsko aarmiiin verxoovno glaavnokomaandovalagşaar tomilxo tuxai sonosxobo. Tereenteei xamta, xerbee şuxala jyymenei boloo haa, Riidz-Smiiglii xadaa prezideentiin poostdo huuxa geze sonosxogdobo.

(TASS).

Ribbentroopodo angliiiska noota bariuulagdaba

Loondon, sentiaabriiin 2. Reiter aagenstviin medeesehenei johoor Germaanidaxi angliiiska posool, Gendersoon xadaa Ribbentroopodo noota bariuulba. Çemberleen xadaa tereen tuxai, obşçiiniin palaatadaxi өөriingөө yge soo hanuulhan baigaa. Nootiiji abaad, Ribbentroop xadaa tereniiji Giitlerte ygexe johotoi geze medyylbe.

(TASS).

Poolьsko praviitelьstviin kommiyynikii

Varşaava, sentiaabriiin 2. Poolьsko telegraafna aagenstvo xadaa doro dursagdahan praviitelьstvenne kommiyynikiiji tolilbo:

„Ysegelder germaanska sykopyytne ba agaarai xysenyyd bolbol poolьsko-germaanska xiliin byxii gazar deere, Poolьşodo esergyy agreessi xehen baina. Өөriingөө ysegelderei yge soo kancleer Giitler xadaa dainai exilhen tuxai sonosxobo. Beerlindexi poolьsko posool Liipsxi xadaa Beerlinhe busaza jirexe gehen prikaaz abba. Tereentei adli, Varşavadaxi germaanska naidagmal xadaa өөriingөө praviitelьstviin nerehee, Poolьşohon garza oşoxo paasportiin erexehen baina. Sityaaciiji, xysetodo geze toolxo xeregtei".

(TASS).

Poolьşo xadaa tuhalamza ereze Fraancada xandaba

Loondon, sentiaabriiin 1. Reiter aagenstvo medeesene: „Nьjuu-loorkdo raadioogoor abtahan medeenyydei johoor, Poolьşo xadaa tuhalamza erei Fraancada officiaalьna xandaha baina".

(TASS).

Poolьşo xadaa tuhalamza ereze Aanglid xandaba

Nьjuu-loork, sentiaabriiin 1. Jynaited preess aagenstviin medeesehenei johoor, Loondondoxi germaanska posoolьstvodo, arxiivuudiiji galdaza exilhen baina. Posoolьstviin sostaav daa Germaanidaa oşoxiiji bedene. Poolьşo xadaa tuhalamza ereze Aanglida xandaba.

(TASS).

Aanglidaxi vojeenne beledxelgenyyd

Loondon, sentiaabriiin 2 Byxii Aanglida, gooroduud xoorondiin telefoonno xөөreldөөnyyd sag zuuraar zogsoogdobo. Tereşelen teleperedaaçanuud zogsoogdobo. Angliiska praviitelьstvo xadaa xiliin saana elьgeegdedeg, poçtoovo byxii korrespondeenciiji cenzyyrede oruulba. Aanglidaxi tymer xargiigaar jabadalnuud xadaa raansportiin ministeerstviin kontroolьdo abtaba. Loondon kontineentiin xoorondoxi agrai xolboon zogsoogdoo. Ntagdaxi zasaguudta, protivoduuşna oboroniin byxii segyydiiji xysed belen baiza gehen zaabarinuud ygteb

Ysegelder, byxii Aanglii xaranxii bolgolgo yngergegөөhen baina, jabaza şadaxa şabaritai xynyydiiji Loondon bolьniicanuudhaa evakyaaca exilbe.

Харюуалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центр[illegible] 19 Телефоны: редактора — 3-44 отв. секретаря 3-23 Сельхозотдел — 7-55 Промотдел — 5-07.

Типография Наркомпечати БМАССР. Бурглавлит № 1148